ADEM ASKALÂNÎ

Hadîs ve tefsîr âlimlerinden. Tebe-i tâbiîndendir. Çok ibâdet eder, şüphelilere düşmek korkusuyla mübahların çoğunu terk ederdi. Âdem bin Ebî İyâs’ın diğer bir ismi (Abdurrahmân) veya (Nahiye) olup künyesi, Ebü’l-Hasen’dir. 132 (m. 749)’de Horasan’da Merv şehrinde doğup 221 (m. 835)’de, Abbasî

halifelerinden Mu'tasım Billâh'ın halifeliği zamanında Askalân'da vefât etti.

Âdem Askalânî (radıyallahü anh) Bağdâd'da yetişmiş olup, orada bir çok zâttan ilim tahsil etti. Daha sonra, seyahate çıkıp, her birisi birer ilim ve irfan merkezi olan, Kûfe, Basra, Hicaz, Mısır ve Şam'a gitti. Buralarda büyük âlimler ile görüşüp onlardan ilim öğrendi ve bir çok hadîs-i şerîf rivâyet etti. Daha sonra Askalân'a dönüp orada yerleşti. Bu sebeble kendisine Âdem-i Askalânî denir. Hadîs kitaplarında, bu zâttan başka Âdem bin Ebî İyâs nâmında başka kimse yoktur. Kendisi, Şu'be bin Haccâc, İbn-i Yûnus, İbn-i Ebî Zi'b, Hammâd bin Seleme, Leys bin Sa'd ve başka âlimlerden rivâyetlerde bulundu. Kendisinden de, İmâm-ı Buhârî, İmâm-ı Nesâî, Ebû Dâvûd, İbn-i Mâce, Taberânî, Dârimî, Ebû Zûr'a, Ebû Hatim ve başka zâtlar rivâyetlerde bulunmuşlardır. Ebû Hatim diyor ki, "Âdem bin Ebî İyâs, Allahü teâlânın hayırlı kullarından biri olup, sika (güvenilir) emîn ve muteber bir zâttı." İmâm-ı Ahmed bin Hanbel buyuruyor ki: "Şu'be bin Haccâc'ın huzûrunda, dâima hadîs-i şerîf zabtı (dinlediği hadîs-i şerifleri yazmak) ile meşgûl olan altı zâttan birisi de Âdem bin Ebî İyâs'dır.

Âdem bin Ebî İyâs (radıyallahü anh) öğrendiği hadîs-i şerîfleri yazmak sûretiyle toplar, buna çok itinâ gösterirdi. Ve bunun için de kendisine (Verrâk) denirdi. Kendisi şöyle diyor: "Ben Seri-ul-Hat idim. Ya'nî çok sür'atli yazı yazardım. Şu'be Bin Haccâc'dan işittiklerimi hemen yazardım ve insanlar da benim yazdıklarımdan alırlardı."

Muhammed bin Attâb diyor ki: "Adem-i Askalânî'yi ziyârete gittim. Abdullah bin Sâlih'in size selâmı var" dedim. "Sen, ona benden selâm götürme" dedi. "Niçin?" deyince, "O Kur'ân-ı kerîmin mahlûk olduğunu söylüyormuş" dedi. Ben, "O, bu sözüne pişman olduğunu herkese bildirdi" dedim, "Öyle ise, ona bizim selâmımızı söyleyebilirsin" buyurdu. "Ben Bağdâd'a gitmek istiyorum bir emriniz var mı?" diye sorunca; O, "Bağdâd'a varınca, Ahmed bin Hanbel'i ziyâret edip selâmımızı söyle ve de ki; "Her halde Allahü teâlâdan kork ve her an O'na yakın olmaya gayret et. Hiçbir, kimse senin sağlamlığını bozamasın" dedi ve "Sizi Allahü teâlâya isyana sevk eden kimseye itaat etmeyiniz hadîs-i şerîfini, Leys bin Sa'd'ın bana rivâyet ettiğini de kendisine haber ver" buyurdu. Nihâyet Bağdâd'a gelip İmâm-ı Ahmed'i ziyâret ettim. Adem-i Askalânî'nin sözlerini ve hadîs-i şerîfi söyledim. Çok memnun oldu ve "Allahü teâlâ ona hayatında da, vefâtında da rahmet eylesin. Ne güzel nasihatlerde bulunmuş" buyurdu. Âdem Askalânî'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf:

> **"Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların selâmette bulunduğu kimsedir."**

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Kâmûs-ul-a'lâm cild-1, sh. 61

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-1, sh. 196

3) Târih-i Bağdâd cild-7, sh. 27